

Volba povolání bez předsudků

Jitka Hausenblasová a Anna Babanová

Stereotypy ve škole

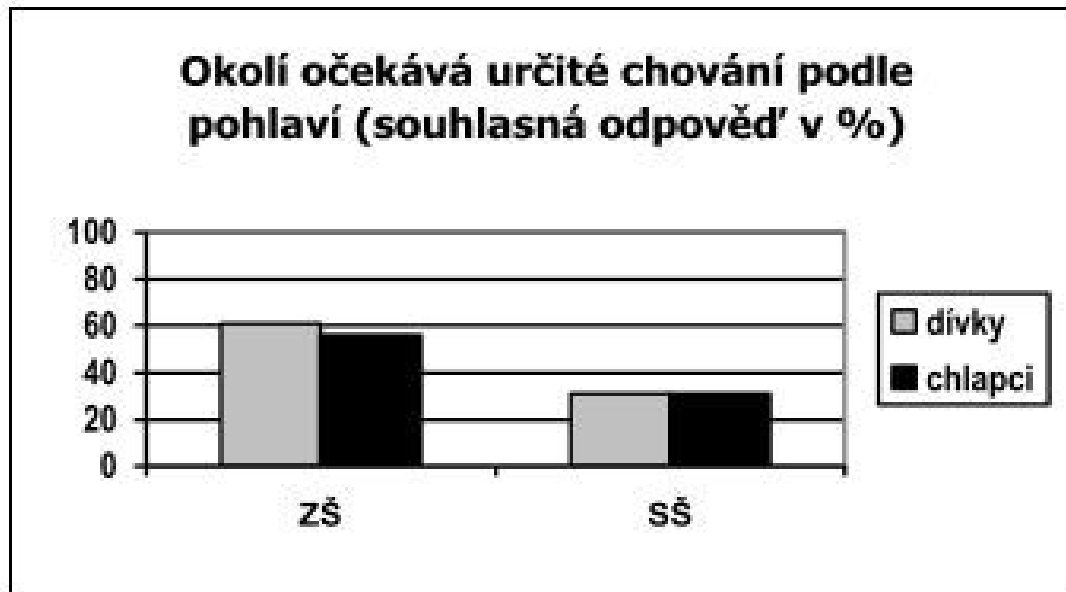
„Zajímají mě technické předměty. V minulém roce jsem se jako několik dalších spolužáků - chlapců účastnila matematických a fyzikálních olympiád, nedopadla jsem nejlépe, ale zároveň moje výsledky nebyly až tak otřesné. V letošním roce, když mají profesori těchto předmětů navrhnout letošní účastníky, volí kluky - i ty, kteří skončili hůř.“

„Při minulém vysvědčení naše třídní profesorka vyhodnotila, že většina studentů s vyznamenáním jsou dívky. Následně to okomentovala slovy, že dívky jsou schopné se naučit z paměti cokoli.“

„Jeden z profesorů během hodiny pokládá jiné otázky chlapcům a jiné dívkám. Na dívky směřuje ty týkající se mateřství, rodiny a módy. Během výkladu označil svatbu za nejkrásnější den v životě dívek nebo se nás ptal (při probírání stoupajícího věku rodičů při narození prvního dítěte), v kolika letech plánujeme mít první dítě. Na chlapce naopak směřuje otázky z oblasti hospodářství, průmyslu, sportu atd. (tedy k tématu probírané látky) a doporučuje jim pro něj zajímavou literaturu.“

Výzkumy

Otázka na děti: očekává od vás okolí vzhledem k vašemu pohlaví určité chování?

Irena Smetáčková, *Genderové aspekty přechodu žáků/yň mezi vzdělávacími stupni*, Praha, Sociologický ústav AV ČR, 2005

Výzkumy

- Dívky – častěji zmiňují očekávání lepších známek než u kluků, vyššího vzdělání, že se vdají a budou mít děti
- Chlapci – okolí očekává hlavně budování kariéry a zajištění rodiny

Výzkumy

Tabulka č. 6 – Časté slýchání výroků	ZÁKLADNÍ ŠKOLY			STŘEDNÍ ŠKOLY		
	DÍVKY	CHLAPCI	CELKEM	DÍVKY	CHLAPCI	CELKEM
Ženy a muži by měli mít stejné možnosti uplatnit se v životě.	48,4%	46,8%	47,6%	57,1%	54,6%	56,0%
Důležitý je úspěch v práci.	39,2%	47,0%	43,1%	35,8%	41,3%	38,2%
Muž by měl být živitelem rodiny.	14,1%	23,3%	18,7%	35,9%	38,9%	37,2%
Hlavní úlohou ženy je péče o děti.	21,3%	21,3%	21,3%	40,3%	27,8%	34,8%
Některá povolání se hodí pro holky, jiná pro kluky.	23,9%	33,3%	28,6%	32,9%	34,4%	33,6%
Ženy by se měly starat hlavně o rodinu, muži pracovat.	14,4%	21,0%	17,7%	26,6%	18,8%	23,2%
Matematika není pro holky.	4,6%	6,4%	5,5%	8,8%	5,7%	7,4%
Muž by měl mít lepší vzdělání než žena.	2,7%	10,0%	6,3%	5,1%	7,4%	6,1%

Výzkumy

Povolání pro ženy a muže – co si myslí děti

vyučování malých dětí	spíše mužské povolání	4,0%	4,2%	4,1%	0,3%	1,7%	0,9%
	stejně vhodné povolání	14,6%	12,4%	13,5%	28,2%	18,6%	24,0%
	spíše ženské povolání	81,3%	83,4%	82,4%	71,5%	79,7%	75,1%
provádění lékařských operací	spíše mužské povolání	30,6%	36,5%	33,5%	12,9%	27,1%	19,2%
	stejně vhodné povolání	67,8%	61,5%	64,7%	86,2%	71,8%	79,8%
	spíše ženské povolání	1,6%	2,0%	1,8%	0,9%	1,1%	1,0%
vedení podniku	spíše mužské povolání	36,0%	48,4%	42,2%	18,6%	40,2%	28,1%
	stejně vhodné povolání	62,1%	50,1%	56,1%	79,9%	58,8%	70,6%
	spíše ženské povolání	1,9%	1,4%	1,7%	1,5%	0,9%	1,3%
kosmetika, kadeřnictví	spíše mužské povolání	3,9%	4,5%	4,2%	1,0%	2,6%	1,7%
	stejně vhodné povolání	14,5%	13,7%	14,1%	25,1%	18,9%	22,4%
	spíše ženské povolání	81,6%	81,8%	81,7%	73,8%	78,5%	75,9%
prodávání v obchodu s potravinami	spíše mužské povolání	14,4%	11,0%	12,7%	1,3%	1,5%	1,4%
	stejně vhodné povolání	41,2%	38,5%	39,9%	60,2%	46,2%	54,0%
	spíše ženské povolání	44,4%	50,5%	47,4%	38,5%	52,3%	44,6%
zastupování občanů v parlamentu	spíše mužské povolání	36,9%	39,9%	38,4%	19,1%	25,9%	22,1%
	stejně vhodné povolání	60,4%	57,8%	59,1%	79,7%	73,0%	76,7%
	spíše ženské povolání	2,7%	2,3%	2,5%	1,2%	1,1%	1,2%

Výzkumy

hornictví	spíše mužské povolání	74,4%	78,2%	76,3%	95,4%	93,6%	94,6%
	stejně vhodné povolání	24,1%	19,1%	21,6%	3,6%	5,3%	4,3%
	spíše ženské povolání	1,4%	2,7%	2,1%	1,0%	1,1%	1,1%
vyučování na VŠ	spíše mužské povolání	22,4%	25,6%	24,0%	5,3%	11,5%	8,0%
	stejně vhodné povolání	73,9%	68,1%	71,0%	93,8%	87,0%	90,8%
	spíše ženské povolání	3,7%	6,4%	5,0%	0,9%	1,5%	1,2%
programování	spíše mužské povolání	53,0%	61,2%	57,1%	61,2%	54,6%	58,3%
	stejně vhodné povolání	45,5%	37,4%	41,4%	38,1%	43,9%	40,6%
	spíše ženské povolání	1,6%	1,4%	1,5%	0,7%	1,5%	1,1%

Za povolání nejvíce vhodné pro muže považují děti hornictví a řízení nákladního auta. Naopak povolání nejvíce vhodné pro ženy je vyučování malých dětí a estetická péče o fyzický vzhled (kadeřnictví, kosmetika atd.). Jedná se tedy o povolání velice tradiční, spojovaná s typickými ženskými a mužskými vlastnostmi. U mužů se jedná o fyzickou sílu, u žen o starostlivost.

Výzkumy

Existují rozdíly?	počet	podíl v %
Ne, dispozice i výkony dívek a chlapců jsou shodné.	115	12,1
Ne, dispozice a výkony jsou zcela individuální, a proto neexistují žádné pravidelné rozdíly mezi dívkami a chlapci.	370	38,8
Ano, určité rozdíly mezi dívkami a chlapci existují, ale pouze v dispozicích, nikoli ve výkonech.	60	6,3
Ano, určité rozdíly mezi dívkami a chlapci existují, ale pouze ve výkonech, nikoli v dispozicích.	58	6,1
Ano, výkony i dispozice chlapců a dívek se liší.	81	8,5
Nevím, nedokážu posoudit.	103	10,8
Bez odpovědi	167	17,5

Příslušnost k etnické skupině a pohlaví jsou pro vyučující důležité kategorie. Vyučující na jednu stranu odmítají, že by bylo možné najít na základě etnicity či genderu nějaké společné znaky – zdůrazňují jedinečnost každého dítěte, na druhou stranu ale s těmito kategoriemi pracují jako s třídícími znaky. Jsou dobře viditelné a bývají považovány za biologicky dané. Problémem je, že s nimi často spojují obsáhlé stereotypní představy, které mohou způsobovat nerovnosti.

Irena Smetáčková, Dita Jahodová, *Ambivalence rozšiřování obzorů: Gender a etnicita na 1. stupni ZŠ*, Otevřená společnost, 2015

Zkušenosti z pedagogické praxe

Jaké jsou výhody a nevýhody
být chlapcem? (autor odpovědí navštěvuje sedmou třídu ZŠ)

+

- ➔ Větší plat
- ➔ Vyšší postavení
- ➔ Respekt
- ➔ Menší možnost znásilnění
- ➔ Čůrání ve stoje
- ➔ Nemusíme rodit

-

- ➔ Smrdíme
- ➔ Menší emoce
- ➔ Není možnost několikanásobného orgasmu
- ➔ Menší výběr oblečení
- ➔ Očekávání zajištění rodiny

Zkušenosti z pedagogické praxe

Jsi ráda, že jsi žena? (autorka odpovědí navštěvuje osmou třídu ZŠ)

➔ Jsem ráda, že jsem žena. Žena je vnímána jako něco křehkého, co se má chránit a opatrovat, to se mi líbí. Jako žena se ráda cítím být dobývána. Není divné, když si dlouho vybírám oblečení, jinak prožívám milování, jinak se bavím s lidmi, jinak (otevřeněji) dávám najevo své (po)city (a nevypadám hned jako gay).

➔ Zás je ale pravda, že muži to mají v životě v mnohém mnohem snadnější. Nemusí rodit, nemají menstruaci a jsou v práci (většinou) upřednostňováni (mají větší platy např.).

Genderově stereotypní socializace

Crush
146408 Hair Beader
Med perler i mange farver og faconer.
12975

146642 Streak'N'Style refillsæt
Med 4 tuber hårfarve.
4995

146546 Refillsæt til tatoveringssæt
Med 20 skabeloner, 5 vandfarver og klistermærker.
3995

146545 Tatoveringssæt
Med sprøjtestift, 5 vandbaserede tuscher, 20 tatoveringsskabeloner, glimmergele og klistermærker.
Bruger 4 stk. B-batterier.
19975

146636 Streak'N'Style hårfarvesæt
Med 4 farver til at lave striber i håret med.
14975

Disney Princess
431123 Diadem
2995

431150-53 DISNEY PRINCESS Tomrose-kjole
Str. 104-140.
19975

431165-67 BRATZ kjole - Cloe
Med hårbånd, halskæde og øreringe.
Str. 116-140.
17975

431313-16 DISNEY FAIRIES-kjole
Str. 104-140.
19975

431146-49 DISNEY PRINCESS Askepot-kjole
Str. 104-140.
19975

431304 Legesko
Str. 26 og 28.
Vælg mellem flere forskellige.
3995

431236 DISNEY PRINCESS aka
Kan bruges op til størrelse 30.
Vælg mellem flere forskellige.
6995

Bratz
60

Fairies

NYHED

61

Genderově stereotypní socializace

Baby Annabell

089278
BABY ANNABELL
 grine- og grædedukke - lys
 griner og græder med tårer
 som en rigtig baby, 43 cm.
 Bruger 6 stk. C-batterier.
 Normalpris 499,-
399,-
 Spar 100,-

mmhh

hi hi hi

slurp

waah

Zzz
 zzz zzz

ANNABELL GRÆDER MED TÅRER

INKL. BATTER OG SUTTEFLASK

46

BABY BORN

KAN BADES

NYHED

089246
**MY LITTLE
 BABY BORN**
 dukke
 Med blød krop.
 Kan bades. 32 cm.
 Normalpris 229,75
179,75
 Spar 50,-

NYHED

089331
BABY BORN
 badekar
 Hjerteformet.
 Normalpris
 199,75

FRIT VALG

149,75
 Spar 50,-

NYHED

089334
BABY BORN pusletaske
 Med tilbehør.
 Normalpris
 199,75

Hun drikker af flasken...

...kan åbne og lukke øjnene

NÆSTEN SOM EN
 RIGTIG BABY - MED MASSER
 AF FUNKTIONER

Hun spiser grad...

089262/63
BABY BORN dukke
 Kan åbne og lukke øjnene.
 43 cm. Vælg mellem lys og
 mørk dukke. Normalpris 399,-
299,-
 Spar 100,-

47

Genderově stereotypní socializace

430952-55
NINJA TURTLES
Dragt med muskler og 4 halvmasker
i forskellige farver. Str. 104-140.
Uden sværd. **17975**

431286
NINJA TURTLES
sværd
Med lyd-effekter
og minjamaske.
91 cm. Bruger
2 stk.
E-batterier.
Normalpris
199,75
14975
Spar 50:

431291
NINJA TURTLES kampudstyr
Vælg mellem Leonardo,
Michelangelo, Raphael og
Donatello. Normalpris 129,75
9975
Spar 30:

431306-09
SPIDER-MAN 3
Heldragt med
muskler og hætte.
Str. 104-140.
19975

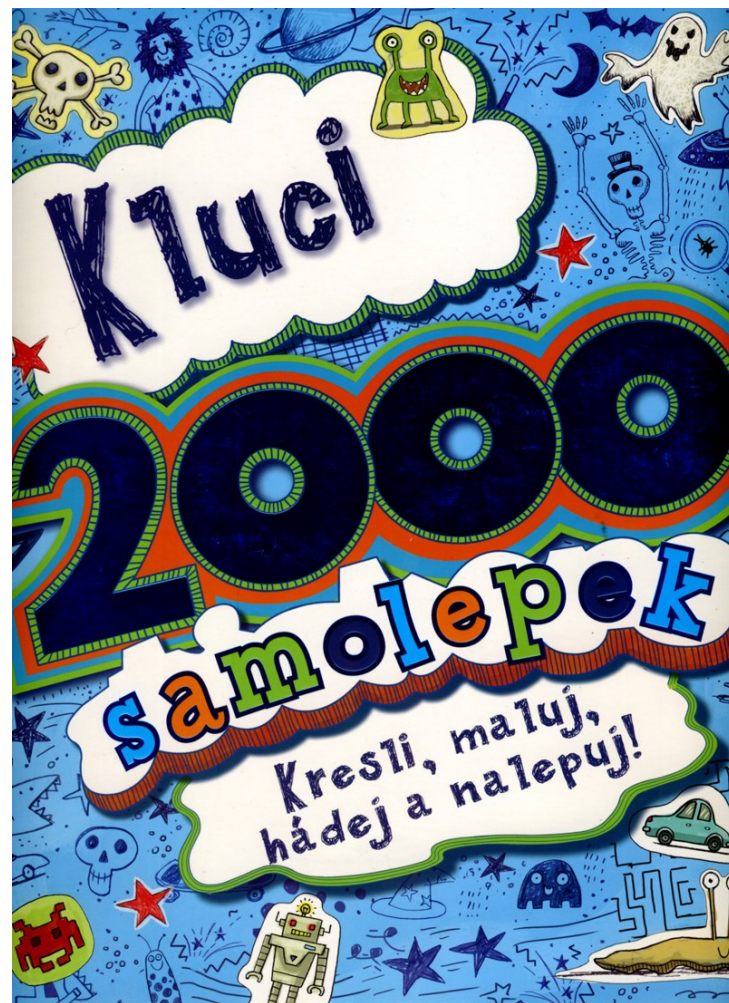
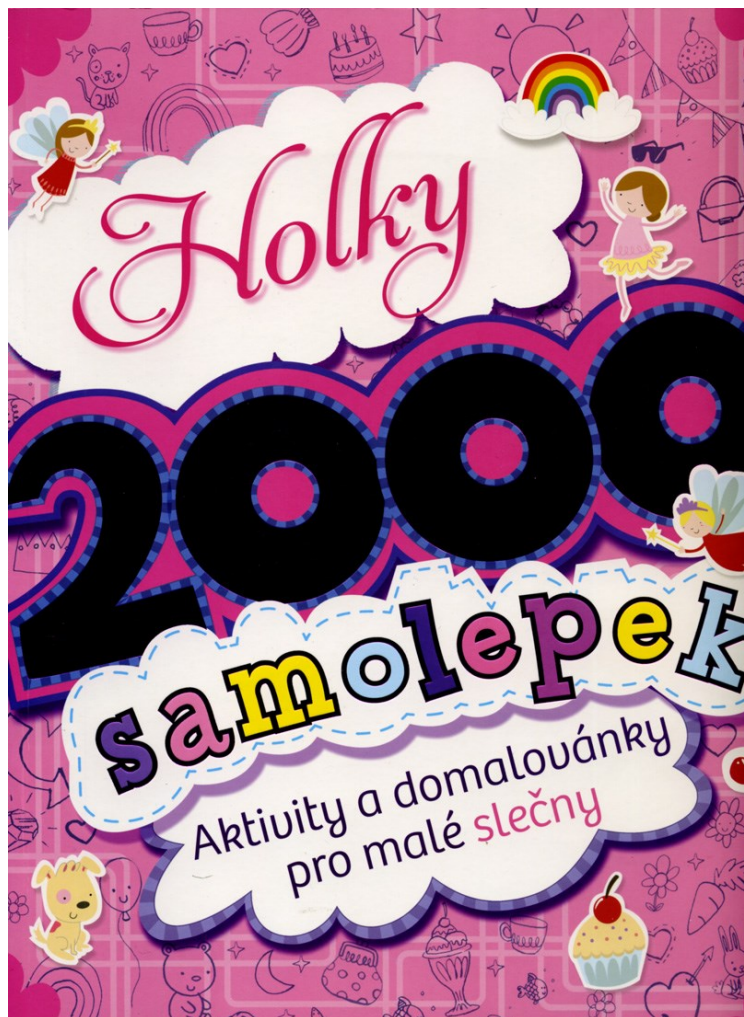
431158-61
PIRATES
Jack Sparrow-kostume
Uden sværd og pistol.
Str. 104-140.
19975

431138
Pistol
Med lyd og lys.
Bruger 2 stk.
C-batterier.
6995

431140
Sværd
Med lys og lyd.
62 cm. Bruger
2 stk. C-batterier.
9995

PLAY SET
DNO T TRY CMMIT
A CRU
POLICE

Genderově stereotypní socializace

Genderově stereotypní socializace souvisí s nerovnostmi na trhu práce

Video # EqualFuture

<https://www.youtube.com/watch?v=LfrK4Ef2FFU>

Video kampaň stereotypy

<http://www.campaignlive.co.uk/article/gender-stereotyping-laid-bare-childrens-drawings-charity-campaign/1387345#zvvrF2tQyi6pqpL8.99>

Proč to změnit

Důsledky přetrvávajících genderových stereotypů ve vzdělávání – negativní dopad na společnost i jednotlivce.

Vysoká koncentrace mužů nebo žen v určitých povoláních:

→ udržují se nerovnosti na trhu práce (nízká prestiž feminizovaných odvětví), nižší odměna za stejnou práci pro ženy, diskriminace v práci z důvodu pohlaví,..)

→ neefektivní přerozdělování pracovních sil, s ohledem na měnící se poptávku po konkrétních znalostech a dovednostech (technické obory a nedostatek kvalifikovaných lidí)

→ brání využití potenciálu jednotlivce a kladou překážky v osobním rozvoji i (budoucí) kariéře x role školy při výchově a kariérním poradenství – ke všem přistupovat stejně a přitom individuálně

Začněme s dětmi mluvit o genderu

Začněme s dětmi mluvit o genderu

Publikace Volba povolání bez předsudků

https://issuu.com/genderstudiescz/docs/gender_povolani_online_spreads

Děkujeme za pozornost

